

LIETUVIŲ KALBA (GIMTOJI)

2016 m. pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo

Testo vertinimo instrukcija

NURODYMAI VERTINIMO KOMISIJAI

- Neaiškiai parašyti, pribraukti atsakymai vertinami 0 taškų.
- Jeigu **teksto suvokimo ir literatūros žinių taikymo užduoties** atsakymas, vertinimo komisijos nuomone, yra teisingas arba iš dalies teisingas, bet formuluojamas kitais žodžiais, negu pateikta vertinimo instrukcijoje, skiriama vertinimo instrukcijoje numatytas taškų skaičius. Jeigu atsakymas teisingas, bet nenumatyta instrukcijoje, vertinimo komisija gali papildyti instrukciją ir skirti atitinkamai taškų. Tokiu atveju vertinimo komisijos pirmininkas rašo laisvos formos aktą, kuriame fiksuoja teisingą atsakymą ir jo įtraukimo į instrukciją argumentus. Aktą pasirašo visi komisijos nariai, jo originalas prisegamas prie NEC patvirtintos vertinimo instrukcijos, kopija išsiunčiama NEC.
- Vertindami **kalbos žinių taikymo užduotis**, vertintojai paraštėje žymi klaidas ir po konkrečia užduotimi esančioje lentelėje „Taškų suma“ užrašo skiriamą taškų skaičių.
- Jeigu **kalbos žinių taikymo užduoties** atsakymas, vertinimo komisijos nuomone, yra teisingas ir **nepažeidžia VLKK dokumentais patvirtintu kalbos vartojimo normų**, bet neįtrauktas į vertinimo instrukciją, vertinimo komisija gali papildyti instrukciją. Tokiu atveju vertinimo komisijos pirmininkas rašo laisvos formos aktą, kuriame fiksuoja teisingą atsakymą ir jo įtraukimo į instrukciją argumentus. Aktą pasirašo visi komisijos nariai, jo originalas prisegamas prie NEC patvirtintos vertinimo instrukcijos, kopija išsiunčiama NEC.
- Neapvalintus taškus, skiriamus už testo užduotis, vertinimo komisijos pirmininkas įrašo lentelėje, esančioje paskutiniame testo sąsiuvinio puslapyje, suskaičiuoja testo taškų sumą ir ją užrašo testo sąsiuvinio viršelyje esančioje lentelėje.
- Jeigu dviejų vertintojų įvertinimai skiriasi daugiau nei **dviem** taškais, vertinimo komisijos pirmininkas visą dalies raštu darbą peržiūri dar kartą ir nutaria dėl galutinio vertinimo. Jei įvertinimai skiriasi mažiau nei dviem taškais, galutiniu laikomas antrasis įvertinimas.
- Pasiekimų patikrinimo vertinimo protokolo grafoje „Galutinis vertinimas“ (stulpelyje „Taškų suma“) pasiekimų patikrinimo trijų dalių (viešojo kalbėjimo (dalis žodžiu), rašymo (I dalis raštu) ir teksto suvokimo, literatūros ir kalbos žinių taikymo (II dalis raštu)) taškai apvalinami iki sveikojo skaičiaus.

TEKSTO SUVOKIMO IR LITERATŪROS ŽINIŲ TAIKymo UŽDUOTYS

(18 taškų)

Pastaba: atsakymai gali būti formuluojami kitais žodžiais.

Eil. Nr.	Klausimas	Gebėjimai	Galimi atsakymai	Vertinimo normos	Taškai
1.	Kas yra šio teksto pasakotojas?	Ž.G 8.1.4. Daro tiesiogines išvadas.	Kuprelis / Olesis / pagrindinis veikėjas.	Atsakyta teisingai.	1
				Atsakyta neteisingai / neatsakyta.	0
2.1.	Paaiškinkite, kaip pasikeitė Gervydžių požiūris į Kuprelį.	Ž.G 8.1.4. Daro tiesiogines išvadas.	Iš pradžių Gervydžiai buvo draugiški / malonūs / nuoširdūs / pagarbūs / ir pan. Vėliau tapo nedraugiški / nenuoširdūs / nevertino / neapkentė Kuprelio / ir pan. // (Požiūris) pablogėjo / suprastėjo ir pan.	Atsakyta teisingai: atskleista kaita.	1
				Atsakyta neteisingai / neatskleista kaita / neatsakyta.	0
2.2.	Kokia šio pasikeitimo priežastis?	A.G. 8.2. 1. Tinkamai sieja informaciją.	Gervydžiai supranta, kad Kuprelis nori vesti Gundę / kad Kuprelis myli Gundę / kad Gundė myli Kuprelį / surado kitą jaunikį / ir pan.	Atsakyta teisingai: nurodyta pasikeitimo priežastis.	1
				Atsakyta neteisingai / neatsakyta.	0
3.	Kokios skirtingos kartų vertybės atskleidžiamos tekste?	Ž.G 8.1.4. Daro tiesiogines išvadas.	Tėvams svarbu turinė padėtis / išvaizda / sveikata (darbingumas) / dukters laimė / tradicinis požiūris į šeimą ir pan. Gundei svarbu meilė / laisvė rinktis / ir pan.	Atsakyta teisingai: įvardytos abiejų kartų vertybės.	2
				Atsakyta iš dalies: įvardytos vienos kartos vertybės.	1
				Atsakyta neteisingai / neatsakyta.	0
4.	Iš ko galima spręsti, kad Kuprelis ir Gundė myli vienas kitą? Nurodykite du dalykus.	Ž.G 8.1.4. Daro tiesiogines išvadas.	1. Labai vienas kito pasiilgdavo / susitikę džiaugdavosi / vienas be kito negalėjo būti, tad susitikinėdavo paslapčia / ir pan. 2. Gundė dėl meilės linkusi atsisakyti kraičio / Gundė nepaiso tėvų nuomonės / ir pan.	Atsakyta teisingai, nurodyti 2 skirtingi dalykai.	2
				Atsakyta iš dalies: nurodytas vienas dalykas.	1
				Atsakyta neteisingai / neatsakyta.	0
5.	Kokia problema keliama tekste?	A.G. 8.2.2. Formuluoja teksto problemą.	Vaikams neleidžiama lemti savo gyvenimo. Nepakantumas kitokiam žmogui. Skirtingų nuomonių (požiūrių) susidūrimas. Ar meilė visada svarbiausia? Kodėl turtai / padėtis / grožis labiau vertinami	Atsakyta teisingai. <i>Problema gali būti suformuluota ne klausimo forma.</i>	1

			nei meilė / laimė / gabumai? / ir pan. Kodėl atstumiamas neišvaizdus žmogus?		
				Atsakyta neteisingai / nurodyta ne problema, o tema / neatsakyta.	0
6.	Iš pirmos pastraipos pacituokite meninę priemonę, kuria nusakoma teksto problema. Įvardykite meninę priemonę.	Ž.G. 8.1.5. Randa citatų minčiai pagrįsti, pateikia pavyzdžių.	„...[pasitaiko] <i>sielų, tragiškai nederančių su pagrindine epochos melodija...</i> “ Metafora.	Atsakyta teisingai: pacituota ir įvardyta meninė priemonė.	2
				Atsakyta iš dalies: tik pacituota arba tik įvardyta meninė priemonė.	1
				Atsakyta neteisingai / neatsakyta.	0
7.1.	Paaiškinkite, kokie žmonių požiūriai į gamtą priešinami tekste.	A.G.8.2.2. Apibūdina veikėjus. A.G. 8.2. 1. tinkamai sieja informaciją.	Vieni jautriai reaguoja į problemas / yra atsakingi / rūpinasi gamta / ir pan. Kiti abejingi problemoms / ieško malonumų / gyvena be rūpesčių / ir pan.	Atsakyta teisingai: įvardyti du požiūriai.	2
				Atsakyta iš dalies: įvardytas vienas požiūris.	1
				Atsakyta neteisingai / neatsakyta.	0
7.2.	Kuriam iš šių požiūrių pritaria teksto autorius? Atsakymą pagrįskite remdamiesi paskutiniu teksto sakiniu.	A.G. 8.2. 1. Tinkamai sieja informaciją remdamiesi teksto visuma.	Pritaria pirmosios žmonių grupės požiūriui (atsakingumas / jautrumas ir pan.), nes paskutiniame sakinyje sakoma, jog buvo laikai, kai žmogus buvo tolerantiškas / nesijautė aukštesnis nei kiti / vadina kitos grupės žmonių gyvenimo būdą skandalingu / ir pan.	Atsakyta teisingai: teisingai įvardyta autoriaus pozicija ir tinkamai argumentuota, perfrazuojant paskutinį sakinį.	2
				Atsakyta iš dalies: įvardytas tik autoriaus požiūris arba parašyta tik parafrazė.	1
				Atsakyta neteisingai / tik pacituota / neatsakyta.	0
8.	Paaiškinkite, kodėl žodžiai „tėvų“, „vaikų“ tekste rašomi kabutėse.	A.G. 8.2. 1. Tinkamai sieja informaciją.	Nurodo ne giminystės ryšį / vartojami perkeltine prasme / kalbama apie stereotipinį požiūrį į problemą / kalbama ne apie kartas, o apie skirtingų pažiūrų žmones / ironizuoja antrosios grupės žmonių abejingumą / ir pan.	Atsakyta teisingai.	1
				Atsakyta neteisingai / neatsakyta.	0
9.	Parašykite, kas sieja ir kas skiria šiuos du tekstus:	A.G. 8.2. 1. Tinkamai sieja informaciją.	Kalbama apie skirtingą požiūrį į (materialines ir dvasines) vertybes / dalykus / tikrų vertybių nesupratimas ir pan.	Atsakyta teisingai: suformuluota abu tekstus apimanti tema.	1
9.1.	Sieja tema:	A.G.8.2.2. Formuluoja teksto		Atsakyta iš dalies (kartų skirtumas / tėvų konfliktas) /	0

		temą.		atsakyta neteisingai / neatsakyta.	
9.2.	Skiria funkcinis stilius:	Ž.G. 8.1.2. Atpažįsta skaitomo teksto funkcinių stilių.	Pirmojo teksto – meninis / grožinis, antrojo – publicistinis stilius.	Teisingai įvardyti abu funkciniai stiliai.	2
				Atsakyta iš dalies: teisingai įvardytas vienas funkcinis stilius	1
				Atsakyta neteisingai / neatsakyta.	0

KALBOS ŽINIŲ TAIKYMO UŽDUOTYS

1 užduotis. (2 taškai)

ATSAKYMAI IR VERTINIMAS

Romane „Kuprelis“ vaizduojama <u>fiziškai gamtos nuskriausto, bet emociškai gausiai apdovanoto</u> Olesio meilės istorija.	Tinkamai pabrauktas išplėstinis pažyminytis ir taisyklingai suformuluotas bei tinkamai išskirtas šalutinis pažyminio dėmuo.	2
Romane „Kuprelis“ vaizduojama Olesio, kuris buvo fiziškai gamtos nuskriaustas, bet emociškai gausiai apdovanotas, meilės istorija.	Tinkamai pabrauktas išplėstinis pažyminytis arba taisyklingai suformuluotas bei tinkamai išskirtas šalutinis pažyminio dėmuo.	1
	Netinkamai pabrauktas išplėstinis pažyminytis ir netaisyklingai suformuluotas šalutinis pažyminio dėmuo. / Užduotis neatlikta.	0

Pastabos:

Jeigu šalutinis dėmuo netinkamai išskirtas, atimamas vienas taškas.

Jeigu perrašant padarytos dvi ir daugiau klaidų, atimamas vienas taškas.

2 užduotis. (2 taškai)

ATSAKYMAI IR VERTINIMAS

Dažnai energijos perteklius <u>niekais nueina</u> , o mano sugalvotas įrengimas geram vėjui esant ir malūnui veikiant tą perteklių sutaupo. (lieka be naudos / neatneša naudos)	Teisingai pabrauktas frazeologizmas.	2
	Tinkamai paaiškinta: lieka be naudos .	1
	Frazeologizmas tik pabrauktas.	
	Neteisingai pabrauktas frazeologizmas ir netinkamai paaiškinta. / Užduotis neatlikta.	0

3 užduotis. (3 taškai: už kiekvieną klaidą atimama 0,5 taško)

ATSAKYMAI

Iš Švedijos atėjusi žinia tarytum dar kartą gražino žymų rašytoją Igną Šeinių **lietuviškajai** kasdienybei, iš kurios jis buvo jau senokai pasitraukęs. Šeinių vardas buvo retai kieno **beminimas**. Lietuviai tėvynėje jį **dažniau** prisimindavo **kalbėdami** ne kaip apie rašytoją, bet kaip apie Lietuvos diplomata Švedijoje, jau senokai tapusioje **antrąja** jo tėvyne. O juk Ignas Šeinius yra vienas reikšmingiausių senosios kartos rašytojų. Jo romanas „Kuprelis“ **pulsuote** pulsuoja estetinė jėga bei gyvybe ir yra vienas iškiliausių kūrinių visoje mūsų beletristikoje.

VERTINIMAS

Klaidos	0	1	2	3	4	5	6
Taškai	3	2,5	2	1,5	1	0,5	0

4 užduotis. (4 taškai: už kiekvieną klaidą atimama 0,5 taško)

ATSAKYMAI

Jaučiau, kad ore virpanti energija persunkia ir gaivina mane. Platus sodžiaus dangus vilioja galvą aukščiau pakelti. Tai šen, tai ten raižo dangų dideliais vingiais keletas gandrų. Narstosi, žaibu skraido kregždės, jau, regis, žemėn **tupia**, tik, žiūrėk, vėl **kyla** padangėn. Nedrąsus vėjas judina gelstančias medžių viršūnes, bėga per vilnijančius javų laukus. Įsisvyruos, regis, visa dirva pakils. Štai jau netoli ir malūnas – matyti jo sparnų sukimasis. Iš vienos pusės tęsiasi į pakalnę **rugių** laukai. Iš kitos žaliuoja avižos, medžiai, žirniai, baltuoja sudžiūvę grikliai. Į vakarus, už vasarojaus lauko, ošia ligi horizonto besidriekias beržynas. Jo **gilumoje** gegutė kukuoja. Pietuose, tarp krūmų, pievų, tarp stačių krantų, srovena upelis, skuba į upių **santaką** anapus miško. Į rytus styri sutrešusiais stogais ir iškrypusiais kaminiais mūsų sodžius, rodos, greitai toje žalumoje visai paskėsias.

Kiekvieni metai matau šituos laukus, girias, sodžius, bet **vis vien** kaskart jie man atrodo kitoniški. Sakytum, pernai **ne taip** buvo, šiemet labiau akį veria. Ir **ne veltui** ima noras dar kartą visą apylinkę akimi apibėgti, susiprasti su ja.

VERTINIMAS

Klaidos	0	1	2	3	4	5	6	7	8 ir daugiau
Taškai	4	3,5	3	2,5	2	1,5	1	0,5	0

5 užduotis. (4 taškai: už kiekvieną klaidą atimama 0,5 taško)

ATSAKYMAI

Paroda, kuri vyko Maironio lietuvių literatūros muziejuje ir kurioje svečiavosi Igno Šeinaus sūnus Irvis su žmona Ana Liza, buvo skirta lietuvių ir švedų rašytojo Igno Jurkūno-Šeinaus 120-osioms gimimo metinėms.

I. Šeinius, [–] vienas ryškiausių lietuvių rašytojų impresionistų, [–] gimė 1889 m. Širvintų rajono Šeiniūnų kaime. Tad neatsitiktinai ir parodoje eksponuojamose Zenono Baltrušio nuotraukose matome rašytojo tėviškės vaizdus: [–] tai ir Ipolito Užkurnio skulptūra „Kuprelis“, ir Šeiniūnų ežeras, ir Musninkų bažnyčia. Rašytojo sūnus Irvis Šeinius, gyvenantis Stokholme, sukūrė eilių apie tėvo gimtinę bei kitas vietas.

Lietuvos skaitytojai yra pamėgę ne tik I. Šeinaus romanus, bet ir apysakas, [–] ypač apysaką „Vasaros vaisės“. Ko gero, todėl parodoje eksponuojami pirmieji ir vėlesni šių kūrinių leidimai ir rankraščiai. Nors romanas „Kuprelis“ sulaukė didelio dėmesio, ryškiausiai[,] kaip impresionistas[,] I. Šeinius atsiskleidė apsakose „Vasaros vaisės“ ir „Mėnesiena“. Dviejų dalių „Vasaros vaisės“ laikomos nebaigtu kūrinium, kadangi rašytojas buvo sumanęs parašyti šešias dalis. Pats Ignas Šeinius teigė: „Darbas [,] antrą dalį baigus [,] sustojo, nes prasidėjo karas, į kurį aš buvau pašauktas Lietuvos laisvės darbui, ir jau nebegalėjau skirti laiko kūrybai. Vėliau ne vienas mane ragino, kad vėl imčiausi plunksnos, juo labiau ir pats jos ilgėjausi, tik [,][–]deja, [–] nuo kokio darbo nutolus[,] nelengva atgal grįžti. Be to, ir tarnybos reikalai kilnojo mane iš Stokholmo į Kopenhagą, iš ten [–] į Helsinkį ir vėl atgal [–] [,] į Stokholmą [,] – visur, kur tik buvau reikalingas.“

VERTINIMAS

Klaidos	0	1	2	3	4	5	6	7	8 ir daugiau
Taškai	4	3,5	3	2,5	2	1,5	1	0,5	0

6 užduotis. (3 taškai: už kiekvieną klaidą atimama 0,5 taško)

ATSAKYMAI

Su Širmiu mane sieja (glaudus / tamprus) ryšys: mes beveik drauge augome, pratinau jį jodinėti. Širmis, (matyt / matomai), buvo nusistatęs žmogaus jungo nevilkti, todėl pratinimas ėjo nepaprastai pamažu. Numetęs mane, (vienok / vis dėlto) visuomet sustodavo ir, palenkęs galvą, žiūrėdavo, kaip man pavykdavo atsikelti. Ilgainiui susidraugavome, netgi tapome labai (artimais / artimi). Sugrįžus man pavasariais namo iš mokyklos, jis žvengdavo iš džiaugsmo. Širmis (ypač / ypatingai) mėgdavo dalyvauti arklių lenktynėse. O (jaučiant / jausdamas), kad laimės, bėgdavo nepaprastai smagiai.

VERTINIMAS

Klaidos	0	1	2	3	4	5	6
Taškai	3	2,5	2	1,5	1	0,5	0